

Vides zinātnes studenti Latvijā

LVZSA biedrs Edvards Sprūdžs
LVZSA valdes priekšsēdētāja Ieva Pakere

Vides zinātnes programmas Latvijā

7 Latvijas izglītības iestādes savā studiju programmu sarakstā ir iekļāvušas un piedāvā vides zinātnes un vides pārvaldības programmu apguvi pilna laika bakalaura un/vai maģistra studijās. Šīs augstskolas ir Rīgas Tehniskā universitāte (RTU), Daugavpils universitāte (DU), Latvijas Lauksaimniecības universitāte (LLU), Rēzeknes Augstskola (RA), Olaines Mehānikas un tehnoloģijas koledža (OMTK), Latvijas Universitāte (LU) un Liepājas universitāte (LiepU). Katra no šīm izglītības iestādēm piedāvā savā starpā atšķirīgas programma, piemēram, RTU un LU piedāvā studiju programmu – vides zinātne, RA – vides inženieris, bet LiepU - vides un atjaunojamo energoresursu pārvaldība un inženierija. Tomēr visas šīs programmas ir pakārtotas vienotai nozarei – vides zinātnei. Dažādās studiju programmās apgūstamie lekciju kursi ir atšķirīgi, tomēr cieši saistīti.

RTU vides zinātņu maģistra un bakaluru programmas ir vairāk tendētas uz inženierzinātņi un enerģētiku, un tajās ietilpst tādi specifiski priekšmeti kā degšanas procesi, energotehnoloģijas, vides pārvaldība, klimata tehnoloģijas, izejvielas un energoresursi u.tml.

Savukārt **DU** savā programmā vairāk piedāvā ar bioloģiju un ģeogrāfiju saistītus priekšmetus, piemēram, klimatoloģiju, fiziskās ģeogrāfijas pamatus, augsnes zinātņi, kartogrāfiju, ģeogrāfiskās informācijas sistēmas, vides politiku un pārvaldi, vides tiesības un likumdošanu.

Līdzīgu specializāciju piedāvā **LU** vides zinātnes programma, kurā iekļauti līdzīgi lekciju kursi. LU piedāvā arī maģistra programmu “Vides pārvaldība”, kuras ietvaros apgūstami tādi priekšmeti, kā vides pārvaldes un politikas pamati, līdzsvarota attīstība: teorija un prakse, sabiedrības apziņa par vidi un vides izglītība, vide un tehnoloģija, uzvedības zinātnes un vides veselība u.tml.

RA piedāvātās bakalaura profesionālās programmas “Vides inženieris” ietvaros studenti apgūst tādus priekšmetus, kā elektrotehnika un elektronikas pamati, Teorētiskā mehānika un materiālu pretestība, vides inženierģeoloģija, ūdens attīrīšana un ūdens saimniecības tehnoloģijas, gaisa un gāzu attīrīšanas tehnika un tehnoloģijas, tēlotāja ģeometrija un inženiergrafika, vides aizsardzības objektu projektēšanas pamati, plūsmu mehānika un hidraulika u.tml.

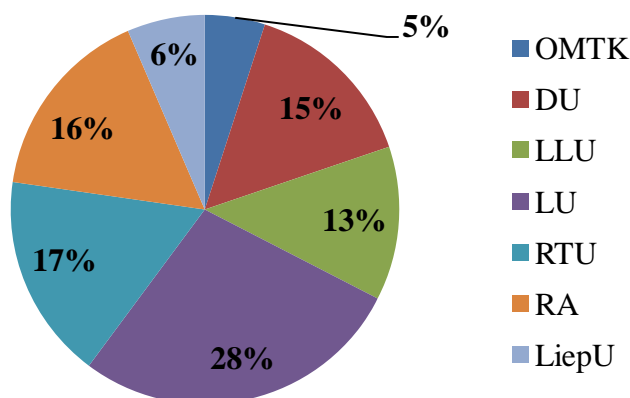
LiepU realizētajā profesionālā bakalaura programmā vides pārvaldē „Vides un atjaunojamo energoresursu pārvaldība un inženierija” ietilpst dabas zinātņu un matemātikas, ekonomikas, vadībzinātņu un informācijas tehnoloģiju teorētiskie un praktiskie pamatkursi.

OMTK ir vienīgā koledža Latvijā, kas piedāvā programmu vides aizsardzības tehnoloģija, kurā dominē ar ķīmiju un bioloģiju saistīti priekšmeti. Šajā koledžā 2011./2012.m.g. mācījās gandrīz 50 jaunieši.

Katra izglītības iestādes koncentrējas uz kādu konkrētu nozari un liek uzsvaru uz tiem priekšmetiem, kas ir saistīti ar šo nozari. Šis aspekts veicina dažādu vides speciālistu sagatavošanu.

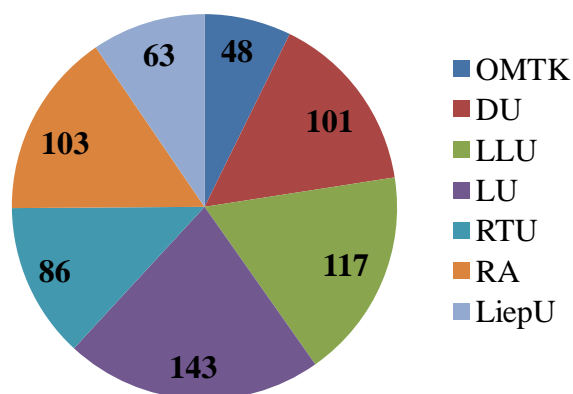
Vides zinātnes studentu skaits 2011./2012.m.g.

2011./2012. Latvijā 7 augstākās izglītības iestādēs mācījās kopumā 967 vides zinātnes studenti. 1.attēlā apkopota informācija¹ par maģistra un bakalaura vides zinātnes studentu sadalījumu pa augstākās izglītības mācību iestādēm šajā laika periodā. Redzams, ka visvairāk studentu mācījušies LU, kur tiek īstenotas gan bakalaura un maģistra studiju programmas „Vides zinātne”, gan maģistra programma „Vides pārvaldība”. Līdzīgs studentu skaits ir RTU, LU, DU un LLU, bet salīdzinoši mazāk studentu studē OMTK un LiepU.

1.att. Kopējais maģistra un bakalaura studentu sadalījums pa mācību iestādēm 2011./2012.m.g.

Tika apkopota arī informācija par kopējo vides zinātņu programmās studējošo bakalaura studentu skaitu Latvijas augstākās izglītības iestādēs 2011./2012.mācību gadā. Informācija par studentu skaitu dažādās programmās uzskatāmi apkopota 2.attēlā. Kopā bakalaura studijās 2011./2012.m.g. studēja 661 students. Lielākais studentu skaits bijis Latvijas Universitātē, kur studē 143 vides zinātnes studentu. Savukārt vismazākais bakalaura studentu skaits no augstskolām un universitātēm ir Liepājas universitātē, kura piedāvā programmu “Vides un atjaunojamo energoresursu pārvaldība un inženierija” un tajā studē 63 studenti.

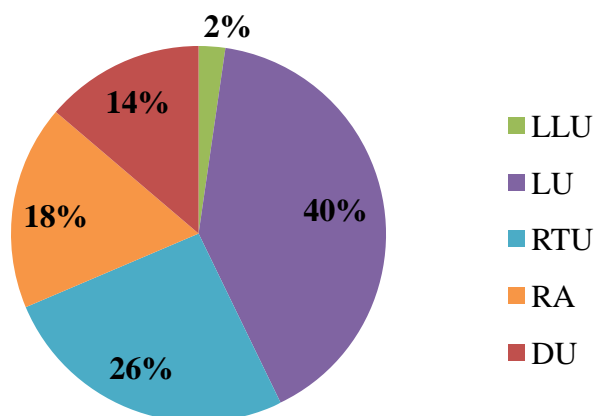

2.att. Bakalaura programmās studējošo skaits pa augstākās izglītības iestādēm 2011./2012.mācību gadā.

Maģistra grāda vides zinātņu studiju programmas augstskolu piedāvājumā ir mazāk, līdz ar to arī studentu skaits ir mazāks. Maģistra līmeņa vides zinātņu studiju programmas

¹ Datu avots: Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijas pārskats par augstāko izglītību “Studentu skaits studiju programmās valsts augstskolās un koledžās 2011./2012.ak.g.”

piedāvā 5 Latvijas izglītības iestādes. Maģistra studentu sadalījums pa mācību iestādēm redzams 3.attēlā.

3.att. Maģistra grāda studenti, 2011./2012.mācību gadā.

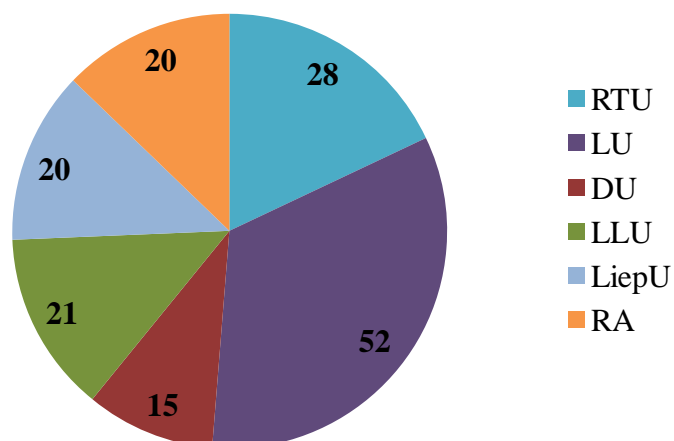
Kopumā 2011./2012.m.g. Latvijas izglītības iestādēs studēja apmēram 306 maģistra grāda studenti. Visvairāk vides zinātnes maģistra studentu ir Rīgā- LU un RTU, kur mācās aptuveni 66% no visiem maģistra studentiem. Vismazākais studentu skaits bija Latvijas Lauksaimniecības universitātē (LLU) – 7 maģistri vides zinātņu nozarē.

Detalizētāka informācija par vides zinātnes programmām un studentu skaitu tajās redzama 1.tabulā.

1.tabula

Vides zinātnes studentu skaits dažādu augstskolu programmās

Studiju programmas nosaukums	Augstskola	Studē kopā
Koledžas studiju programmas		
Vides aizsardzības tehnoloģija	OMTK	48
Bakalaura studiju programmas		
Vides zinātne	DU	101
Vide un ūdenssaimniecība	LLU	117
Vides zinātne	LU	143
Vides zinātne	RTU	86
Profesionālās pamatstudiju program.		
Vides inženieris	RA	103
Vides un atjaun. energoresursu pārvaldība un inž.	LiepU	63
Kopā:		661
Maģistra studiju programmas		
Vides inženierzinātne	LLU	7
Vides pārvaldība	LU	62
Vides zinātne	LU	62
Vides zinātne	RTU	79
Augstākā līmeņa profesionālās progr.		
Vides aizsardzība (prof.maģ.)	RA	54
Vides plānošana (prof.maģ.)	DU	42
Vides resursu pārvalde (prof.maģ.)	LU	0
Kopā:		306
Kopējais studentu skaits:		967

4.att. Uzņemto reflektantu skaits bakalaura studijās 2012./2013.m.g.²

2012./2013. studiju gadam vides zinātnes bakalaura programmās kopumā ir ieskaitīti 156 reflektanti. Izmantojot informāciju par uzņemtajiem reflektantiem 2012./2013.studiju gadam, 4.attēlā var uzskatāmi redzēt, ka vislielākais uzņemto reflektantu skaits vides zinātnes programmā ir LU. Šo skaitli sastāda 30 reflektanti par valsts budžeta līdzekļiem un 22 par maksu. Vismazākais uzņemto reflektantu skaits ir DU, tur šajā studiju gadā ir uzņēmuši vien 15 reflektantus, kas ir mazākais starp visām Latvijas izglītības iestādēm³.

Apkopotā informācija par kopējo vides zinātnes studentu skaitu un uzņemtajiem studentiem 2012./2013.mācību gadā liecina, ka, lai gan vides zinātne ir salīdzinoši jauna nozare, studēt gribētāju skaits visā Latvijā ir liels un jauniešiem interesē vides aizsardzība un vides kvalitātes uzlabošana. Svarīgi arī apzināties, ka, lai gan liela daļa vides zinātnes studentu mācās Rīgā (45%), tomēr 55% no visiem vides zinātnes studentiem studē citās Latvijas pilsētās- Daugavpilī, Rēzeknē, Jelgavā, Liepājā un Olainē, kas ir būtisks aspekts plānojot dažādas aktivitātes, kas paredzētas vides zinātnes studentiem.

² Datu avots: Latvijas valsts portāla "2. kārtas apstiprinātie pieteikumi uzņemšanai pamatstudiju programmās 2012./2013.m.g.." pieejams: <https://latvija.lv/Statistics/Default.aspx>